

MAX ROTH

ELOKUVA ELÄMÄÄ

Max Roth

ELOKUVA ELÄMÄÄ

© 2021 Max Roth

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528046998

1

Jari Kataja nousi autoonsa ja lähti metsäsaarekkeesta, joka nyt avioeron myötä siirtyisi taloine päivineen vaimon omistukseen. Näin oli sovittu muun muassa siksi, että Marjatan pojat kävivät läheistä yläastetta. Mies ei ollut vaatinut omaisuuden jakoa, sillä hän halusi vain pois, eroon koko jutusta, ja Marjatta otti kiinteistön mitättömän velkaosuuden hoitaakseen.

Puimakone kiersi saareketta viljan korjuussa, kun Ford häipyi kujannetta pitkin peltoaukean halki Skogtorpista, joka sentään oli ollut viisi vuotta Jarin koti. Hän nousi autollaan Kehä kolmoselle, lähti Helsingistä, ja ajoi taakseen vilkuilematta Porintielle, jota pitkin jatkaisi Kokemäelle.

Jari Kataja oli saanut sieltä työpaikan Peipohjan opiston elokuvalinjan vetäjänä ja syyslukukausi alkaisi ensi maanantaina. Hänellä olisi viikonloppu aikaa tutustua paikkoihin, sillä työhön kuului asuntoetuna pieni kaksio opiston yhteydessä, mikä seikka oli houkutellut häntä tarttumaan työtarjoukseen. Tietenkin opetustyö elokuvalinjalla kiinnosti häntä myös, sillä Kataja oli koulutukseltaan elokuvataiteen maisteri ja työskennellyt useita vuosia elokuva-alalla. Itsenäinen opetustyö voisi olla hauskaa ja toisi uutta ajateltavaa, mutta ensisijaisesti hän halusi vain pois Helsingistä ja näistä ympyröistä.

Vaimo oli ykskaks ilmoittanut alkaneensa seurustella erään hyvin tunnetun ja joissakin piireissä varsin arvostetun tv-ohjaajan kanssa. Se, että Marjatta halusi erota, satutti ja jotenkin hävetti, huolimatta siitä, että vaimo oli koko avioliiton ajan harrastanut syrjähyppyä. Vaikkei Jari ollutkaan rikkonut Marjatan edellistä avioliittoa, hän nyt muisti, kuinka naisen ex-

mies, kahden pikkupojan isä, oli heidän suhteensa alkuaikoina usein häiriköinyt Skogtorpissa ja hiiviskellyt metsäsaareketta ympäröivillä pelloilla. Jaria puistatti. Hän ei tulisi häiriköimään Marjatalle, eikä tämän uudelle miesystävälle. Hän ei halunnut tietää heistä mitään.

Ajettuaan Porin tietä noin puolimatkaan Forssan seudulle eli päästyään ikään kuin kauemmas lähimenneisyydestään hän päätti käydä tankkaamassa autonsa ja sitten itsensä, hörppäämällä kupposen kahvia Nesteen huoltoasemalla. Maksettuaan bensat ja kahvin, hän asettui huoltoaseman baarin ikkunapöytään.

”Et sitten nai siellä kaikkien kanssa”, kuului pikkupojan komento jostain.

Jarin kahvikuppi pysähtyi huulille. Hän katsahti ympärilleen, että mistä tuo puhe kuului ja huomasi viereisestä peilistä, että hänen selkänsä takana olevassa pöydässä istui vaaleahiuksinen nainen alle murrosikäisen pojan kanssa. Molemmat söivät jäätelöannosta ja pöydässä oli vielä yksi annos tyhjän tuolin kohdalla. Nainen, ilmeisesti pojan äiti, ei sanonut mitään, vaan tuijotteli vain kahvion ikkunoista näkyvää maisemaa.

”Kuulitko?” poika kivahti ja potkaisi pöydän alla äitiään jalkaan.

”En nai kaikkien kanssa”, tämä huokasi ajatuksissaan poikaan katsomatta.

Vessan suunnalta naisen ja pojan seurueeseen liittyi parikymppinen tyttö punattuja huuliaan imeskellen, sillä se oli käynyt meikkaamassa.

”Sano sinäkin tuolle, ettei se nai siellä kaikkien kanssa” poika jankutti ilmeisesti sisarelleen.

”Ole hiljaa!” tämä vastasi seisaaltaan, ja tyrkkäsi veljeään naamasta.

Pikkupoika loukkaantui ja juoksi kasvot itkuun vääntyneinä ulos kahviosta.

”Pärjäätköhän sinä nyt tuon Mikan kanssa?” lasten äiti havahtui ajatuksistaan, kun poika oli jo kadonnut kahviosta.

Tyttö ei vastannut.

”Lähetään menee! Minä haluan illaksi takaisin Helsinkiin”, hän vihdoin kivahti ja kietaisi pienen käsilaukun tiukemmin olkansa yli.

”Anna sitä huulipunaa”, perheen äiti huokaisi tyttarelle, kun nousi pöydästä ja vilkaisi kasvojaan viereisestä peilistä.

Nainen oli alta nelikymppinen, vielä ihan hyvässä terässä oleva blondi, huomasi Jari mutta käänsi katseensa toisaalle. Tyttö ei ollut kuulevinaan äitiään, vaan lähti kahviosta. Nainen tarkasteli itseään peilistä, pyyhkäisi suupeliään, kohensi ryhtiään ja hieraisi häpeämättömästi vartaloaan nuolevaa puseroa kookkaiden rintojensa alta vielä tiukemmalle ja sipaisi hiuksiaan, kunnes lähti tiukoissa farmareissa lanteet keinahdellen kahviosta.

Seurue siirtyi pysäköintialueella farmari Volvoon, äiti takapenkille ja tyttö kuljettajan paikalle. Pikkupoika heitteli kiviä pellolle parkkipaikan reunalta, kunnes sisko painoi äänitorvea, ja poika hyppelehti takaisin autolle ja heittäytyi kuljettajan viereen etupenkille. Farmari lähti huoltoaseman pihasta ja katosi maantietä Porin suuntaan.

Äskeinen välikohtaus unohtui kuitenkin nopeasti, kun Jari lähti Fordillaan jatkamaan matkaa Kokemäelle. Kapealla ja mutkikkaalla valtatiellä tuli vastaan taukoamatta perävaunullisia rekkoja ja kaikki huomio oli keskitettävä ajamiseen. Onneksi hänellä ei olisi mitään asiaa Helsinkiin, eikä tätä väliä tarvitsisi juurikaan ajella. Tämän huomattuaan loppumatka taittuikin joutuisasti.

Peipohjan opisto Kokemäellä sijaitsi omassa rauhassaan taajaman reunalla Opistotieltä erkanevan koivukujan päässä. Lähestyessään paikkaa, Jari pani merkille, ettei koulualueen naapurissa näkynyt asutusta ja Kokemäen keskustaankin oli muutama kilometri. Opistorakennuksia oli kolme laajahkon

aukion ympärillä. Sen vasemmalla reunalla seisoi vanha kolmikerroksinen ruokala, joka muistutti maatilän päärakennusta. Tämän vieressä oli harmaa muurattu pienkerrostalo sekä hiukan sivummalla, riippakoivujen katveessa oikealla häämötti yksikerroksinen, tasakattoinen opistorakennus, jossa oli myös opiskelija-asuntolan siipi.

Kataja pysäköi Fordinsa pienkerrostalon eteen, sen näyttävän sisäänkäynnin kiviportaiden viereen. Hän vilkaisi aurinkoista pihamaata ympärillään. Riippakoivut havisivat leudossa tuulessa, mutta muutoin ei kuulunut mitään ääniä, kunnes jostain kaukaa, kuin horisontin takaa, kantautui yllättäen vaimea junan vihellys. Tuttuja suurkaupungin ääniä, kohinaa ja liikenteen melua, ei kuulunut lainkaan. Hän oli käynyt täällä kesän alussa, sopimassa työhön liittyvistä seikoista ja tutustunut silloin opiston kaikkiin tiloihin. Nyt hän ensikertaa kiinnitti huomiota paikan rauhalliseen ja idylliseen sijaintiin. Kesäkuussa hänellä oli vielä ollut päällimmäisenä mielessä oma elämäntilanteensa, tuo inhottava petetyn aviomiehen rooli, jonka hän halusi karistaa harteiltaan.

Tiainen liverteli viereisessä riippakoivussa, kun hän nousi portaat rakennuksen ovelle ja astui rehtorin kansliaan. Maisa Kinnunen, opiston rehtori, tuli häntä eteiseen vastaan ja he halasivat toisiaan kuin hyvätkin tutut. He siirtyivät rehtorin huoneeseen, ja nainen otti elokuvalinjan oppilasluettelon työpöydältään ja ojensi sen Katajalle.

”Sinulle tuli ensimmäinen oppilaskin jo”, Maisa sanoi suu naurussa ja osoitti erästä nimeä listassa.

Jari nyökytteli, vaikka olikin yllättävästä tilanteesta hämillään.

”Minä sijoitin hänet jo sinne asuntolaan. Lapset toivat hänet. Ihan mukavan oloinen rouva. Mutta tässä on sinun asuntosi avain ja tuossa opiston yleisavain”, rehtori Kinnunen sanoi ja ojensi Jarille kaksi ura-avainta.

”Me lähdetään Raimon kanssa viikonlopuksi Poriin, että

pärjäättöhän te nyt täällä. Tarkoitan, kun se opiskelijakin tuli jo tänään. Hän sanoi kyllä selviytyvänsä. Muut oppilaat tulevat vasta maanantaina aamupäivällä”, Maisa selitti käsiään hieroskellen, kun saatteli maisteri Katajaa kanslian ulko-ovelle.

Maisan aviopuoliso Raimo Kinnunen, aatelisen näköinen pitkä herrasmies, tuli heitä kiviportaissa vastaan.

”Laitoin rouvan...”, hän mutisi ja haroi pikimustia hiuksiaan, viittoillen asuntolasiiven suuntaan. Ilmeisesti mies tarkoitti äsken saapunutta opiskelijaa, Jari ajatteli, kun he siinä ohi mennessä kätelivät, ja Raimo katosi kansliarakennukseen.

”Niin että kait me sitten voidaan lähteä Poriin?” Maisa sanoi ovisuulta, kun Jari otti matkalaukkua Fordin tavaratilasta.

”Ilman muuta, kaikin mokomin. Minullahan on sinun kännykkänumerosi, jos tulee jotain kysyttävää”, Kataja selitti ja lukitsi Fordin kaukosäätimellä.

Maisa hymähti huojentuneena, toivotti vielä hyvät viikonloput ja vetäytyi kansliaan.

Jari lähti laukunsa kanssa kiertämään rakennusta puutarhan puoleiselle porraskäytävälle. Opistosaareke sijaitsi peltojen keskellä, ja Jari huomasi horisontissa, omenapuiden takana, raiteille pysähtyneen pitkän tavarajunan. Veturi häämötti metsän kätköstä ja vaunuletka ulottui peltomaiseman puoliväliin.

Kun hän pääsi porraskäytävästä alakerran kaksioon ja vilkaisi sieltä uudelleen olohuoneen ikkunasta peltomaisemaa, juna liikahti ja vaunuletka alkoi liukua horisontin reunalla kuin kastemato metsään, kunnes katosi sen nieluun.

Jari vilkaisi asuntoa ympärillään. Olohuoneessa oli vaatimaton sohvaryhmä, ruokapöytä ja televisio ikkunaseinustalla, makuuhuoneessa sijattu parivuode sekä työpöytä ikkunan ääressä. Molemmissa huoneissa oli siistit, värikkäät räsymatot sekä isot paperiset pallovalaisimet keskellä tilojen kattoja. Makuuhuoneen päätyikkunasta näkyi

koivunrunkojen takana opiskelija-asuntolan ikkunarivistö. Jari laski laukkunsa vuoteelle ja katse kiinnittyi pihanäkymään.

Vaaleahiuksinen nainen, jonka hän oli nähnyt matkan varrella lapsineen huoltoaseman kahvilassa, pudisteli vuodevaatteita asuntolarakennuksen päädyssä. Jari hämmentyi ja istahti vuoteensa reunalle. Hän katsoi elokuvaalinjan opiskelijaluetteloa. Nimiä oli listassa kahdeksantoista, kuusi tyttöä ja kaksitoista poikaa. Nimien perässä oli henkilön syntymäaika ja kotipaikkakunta. Taina Saarelan kohdalle rehtori oli tehnyt kynällä merkinnän. Nainen oli Jaria vanhempi ja kotoisin Helsingistä. Kaikki muut opiskelijat näyttivät olevan kahdenkymmenen molemmin puolin ja kotoisin eri puolilta Suomea.

Kataja vilkaisi ulos ikkunasta. Naista ei enää näkynyt. Olisi varmaankin asiallista käydä tervehtimässä elokuvaalinjan ensimmäistä opiskelijaa, hän ajatteli, jätti laukun vuoteelle ja lähti asunnosta.

Kierrettyään pienkerrostalon toiselle puolelle, Fordinsa viereen, farmari Volvo lähti juuri asuntolarakennuksen edestä. Jari ehti vilaukselta nähdä auton kuljettajan, huoltoasemalta tutun tytön, sekä pikkupojan tämän vieressä Volvon etupenkillä, kun auto katosi opiston alueelta ja häipyi Kokemäen keskustan suuntaan.

Elokuvalinjan opettaja astui asuntolasiiven eteisaulaan, josta lähti käytävät oikealle ja vasemmalle. Ulko-ovea vastapäätä oli avara oleskelu- ja keittiötila, jossa ei näkynyt ketään. Jari katsoi molempia käytäviä. Kaikkien huoneiden ovet olivat raollaan ilmeisesti tuuletuksen takia. Sitten hän näki vasemmanpuoleisen käytävän päässä oven liikahtavan ja arvasi, että Taina Saarela on majoittunut sinne.

Saavuttuaan huoneen oviaukolle opettaja säpsähti. Nainen oli alasti huoneessaan, juuri pukeutumassa. Rouva ei huomannut häntä, joten Jari vetäytyi äänettömästi ovelta ja palasi asuntolan keittiötilaan. Jotain tehdäkseen, hän keksi

avata jääkaapin. Se oli kylmä ja käynnissä, mutta vielä aivan tyhjä.

”Hei”, kuului tervehdys hänen vierestään.

Kataja sulki jääkaapin, ja oven takaa ilmestyi näkyviin hymyilevä nainen oloasussa.

”Jaha! Jari Kataja, hyvää päivää. Elokuvalinjan opettaja”, mies sanoi ja ojensi kätensä tervehdykseen.

”Taina Saarela, saman linjan opiskelija”, nainen esittäytyi huojentuneena.

”Sinä tulit - jo tänään?” opettaja kakoi jotain sanoakseen.

”Kun tytär lähti tuomaan autolla. Maanantaina hän ei olisi enää ehtinyt”, nainen selitti syyllisen näköisenä.

”Niinpä tietenkin. No, ihan oikein. Tuolla kansliarakennuksen kellarissa on muuten sitten sauna, jos haluat käydä”, maisteri keksi kertoa ja alkoi tehdä lähtöä.

”Oletko sinäkin viikonlopun täällä? Minä luulin, ettei täällä ole ketään muita, kun rehtoripariskunta sanoi menevänsä viikonlopuksi kaupunkiasuntoonsa. Minä otin eväitäkin mukaan”, nainen selitti opettajan seurasta ilahtuneena.

”Minä asun tuossa kansliarakennuksessa”, Jari selitti, kun perääntyi ovelle.

”Miten ja koska sinne saunaan voi mennä?”

Taina seurasi Jaria ulko-ovelle. Molemmat astuivat rakennuksesta pihalle, ja opettaja näytti naiselle asuntolasiiven takana näkyvää kansliarakennusta.

”Tuolta kierrät kansliarakennuksen puutarhan puolelle ja menet porraskäytävästä kellariin, siellä on sauna. Se on kuudelta valmis”, mies sanoi, vilkaisi kelloaan ja lähti asuntolalta.

”Milloinkas sinä menet saunaan?” nainen huusi miehen perään.

”Sitten sinun jälkeesi”, Jari vastasi Tainaan katsomatta ja kiirehti kansliarakennuksen kulman taa.

Hänellä oli vajaa kaksi tuntia aikaa saada sauna

lämpiämään, mies huomasi, kun vilkaisi taas kelloaan ja loikki portaat rakennuksen kellariin. Päästyään saunan löylyhuoneeseen hän huomasi, että siellä oli aivan tavallinen ajastimella varustettu sähkökiuas. Hän käynnisti lämmityksen siten, että sauna ehtisi hyvin kuuteen mennessä löylykuntoon.

Omaan kaksioonsa päästyään Jari heittäytyi vuoteelleen ja mietti. Taina Saarela oli niin ilmiselvä tapaus, että sen kanssa olisi helppo flirttailla. Mutta siihen ei kannattaisi ryhtyä. Koko opetustyö menisi heti kättelyssä pilalle. Hänen täytyisi nyt tehdä niin, että pysyttelee viikonlopun ajan mahdollisimman kaukana tuosta naisesta.

”Et sitten nai siellä kaikkien kanssa!” oli Taina Saarelan oma poikakin parahtanut huoltoaseman kahvilassa. Taina oli varmaan sellainen puumanainen, Jari mietti huvittuneena ja päätti lähteä ajelulle. Hän purki nopeasti matkalaukkunsa sisällön makuuhuoneen vaatekaappiin, vetäisi pusakan niskaansa ja lähti asunnosta.

Ajettuaan opistolta pari kilometriä ja ylitettyään radan Peipohjan aseman kohdalla, hän pysähtyi ylikäytävän jälkeen. Asemarakennuksen edessä seisojien joukosta, johon juuri meni muutamia matkustajia. Jari nousi autosta ja otti pari askelta hiljaisella kylätiellä.

Jos hän lähtee nyt karkuun yhtä yksinhuoltajaa, jollainen Taina ilmeisestikin on, mitä tapahtuu, kun opistolle saapuvat kaikki muut opiskelijat? Luovalle elämäntaidonlinjalle tulee kolmekymmentä nuorta naista sekä kirjoittajalinjalle kahdeksan. Noille linjoille osallistuu vielä pari poikaa, mutta naisopiskelijoita opistolla tulee olemaan puolensataa. Se, että hän on juuri eronnut yhdestä puumanaisesta, ei voi tarkoittaa, että hän heti lankeaa toiseen samanlaiseen. Päinvastoin. Sitä paitsi hänen tulisi pärjätä näissä maisemissa koko lukuvuosi, syksystä kevääseen ja hyvässä lykyssä pidempäänkin, jos työ ja paikkakunta tuntuisivat sopivilta. Jari ryhdistäytyi, istuutui Fordiinsa ja lähti käymään Kokemäen keskustassa, marketissa.

Palatessaan takaisin opistolle, Taina kulki vaaleanpunaisessa kylpytakissa ja pyyhe käsivarrella piha-alueen poikki. Opettaja pysäköi autonsa kansliarakennuksen eteen ja nainen heilautti hänelle kättä tervehdykseen.

Jari nousi Fordista.

”Kävitkö kaupassa?” Taina huudahti hiuksiaan kohennellen, eikä ollut huomaavinaan, kuinka kylpytakki raottui täyteläisten rintojen ja vaaleiden reisien kohdalta.

”Joo-h”, opettaja henkäisi ja heilautti marketin muovikassia.

”Tuollako se sauna on?” Taina kysyi ja lähti rakennuksen toisella puolella sijaitsevan puutarhan suuntaan. Jari nyökkäsi ja seurasi naista mennäkseen asunnolleen. Taina vilkaisi opettajaa ja hymyili. Jari hymyili vastaan, ja astuttuaan opettajan edellä rappukäytävään, nainen kääntyi kellariin vieviin portaisiin ja mies suuntasi yläkertaan.

Taina katsahti alhaalta opettajaan.

”Kauanko saunavuoro kestää, eli koska sinä tulet saunaan?” nainen kysyi, nyt jo leikillisesti ja Jari hymähti.

”Sauno ihan rauhassa. Minä näen kyllä ikkunasta, kun sinä lähdet.”

”Eikö täällä sitten ole ketään muita kuin me?”

”Ei. Me ollaan ihan kaksistaan koko viikonloppu”, mies naurahti, taputteli porraskaidetta ja katosi toiseen kerrokseen.

Taina vilkutti hänelle viehkeästi, laskeutui portaat kellarikerrokseen ja meni saunatiloihin. Nainen ripusti pyyhkeen pukuhuoneeseen ja jätti suihkupussin pesutilaan sekä vilkaisi löylyyn. Lämpötilan puolesta kaikki oli valmista saunomiseen, joten hän riisuuntui kylpytakista ja palasi pesutilaan. Taina sääti veden lämpötilan sopivaksi, astui suihkun alle ja antoi veden hyvällä alastonta vartaloaan. Hän oli huomannut tuon naiseen menevän opettajan katseesta, mitä sen päässä liikkui, ja sellaisia miehiä Taina oli kaatanut koko elämänsä. Tänne opistolle hän oli kuitenkin tullut, koska

ajatteli, että tällaisissa olosuhteissa missä asutaan yhdessä, tutustutaan paremmin toisiin, ja hän saattaisi löytää täältä elämänkumppanin. Taina Saarela täyttäisi kohtapuoliin neljäkymmentä, eikä kohdalle ollut vielääkään osunut se oikea. Avioerostakin oli kulunut jo viisi vuotta. Nainen hieroi käsillä vartaloaan ja asettui suihkuun niin, että vesi hyväili hänen selkäänsä. Siinä hetken oltuaan, tunteet tasaantuivat ja hän siirtyi löylyhuoneeseen.

2

Maisteri Katajan viikonloppu kului opetusohjelmaa valmistelemalla eikä hän tavannut Tainaa kuin vasta maanantaiaamuna ruokalarakennuksessa aamiaisella. Silloin paikalla olivat jo rehtoripariskunta sekä luovan elämäntaidon linjan opettaja Tellervo Seppälä. Nainen oli jäämässä ensi vuonna eläkkeelle, ja hän oli aikoinaan toiminut myös opiston kotitalouslinjan vetäjänä. Sellainen linja ei enää houkutellut opiskelijoita, joten tilalle oli kehitelty luovan elämäntaidon linja, sekä kirjoittajalinja, jotka perustamisestaan lähtien olivat vetäneet opiston täyteen, lähinnä nuoria naisia. Elokuvalinja, jonka vetäjäksi maisteri Kataja oli palkattu, oli toiminut opistolla vasta vuoden.

Mikään näistä linjoista ei kuitenkaan työllistänyt tai toiminut ponnahduslautana jatko-opinnoille, vaan ne oli tarkoitettu välivuodeksi nuorille aikuisille, jotka eivät vielä oikein tienneet, mitä ryhtyisivät isona tekemään. Kursseille osallistui kyllä myös joitakin iäkkäämpiäkin ihmisiä, kuka mistäkin syystä.

Opiskelijoita saapui aamupäivän mittaan tasaisena virtana. He kävivät ensin ilmoittautumassa kansliassa, jonka jälkeen rehtorin puoliso Raimo Kinnunen majoitti heidät eri

Kirjava joukko nuoria ja aikuisia opiskelee elokuvantekemisen ihmeitä syrjäseudulla sijaitsevan opiston elokuvalinjalla, Helsingistä tänne maaseudun rauhaan häipyneen alan konkarin, ja elokuvantaiteen maisterin, Jari Katajan johdolla. Opistolla maisteri jakaa elokuvantekemisen teoriaa ja taitoja sekä käytännön vinkkejä innostuneelle oppilasjoukolle, ja nämä puolestaan sotkeentuvat parhaan kykynsä mukaan opiston asuntolassa toisiinsa. Kaikeksi onneksi Jari tutustuu seudun kunnanlääkäriin, Kirsti Lehmuskallioon, ja heidän suhteensa lämpenee romanttiseksi.

Max Roth on koulutukseltaan elokuvataiteen maisteri. Hän on tuottanut ja ohjannut lukuisia mainoselokuvia ja työskennellyt sekä suomalaisissa että kansainvälisissä kokoillanelokuvissa mm. tuotantopäällikkönä, apulaisohjaajana, käsikirjoittajana sekä tuottajana. Hän on toiminut myös elokuva-alan opettajana.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi